

УДК 81-115 81'367.7:81'44:811.161.2+811.133.1

ДО ПИТАННЯ ФУНКЦІОНУВАННЯ ФРАНЦУЗЬКОГО GERUNDІЯ (НА МАТЕРІАЛІ РОМАНУ М. ЛЕВІ "TOUTES CES CHOSES QU'ON NE S'EST PAS DITES" ТА ЙОГО УКРАЇНСЬКОГО ПЕРЕКЛАДУ)

Ковбанюк М. І.

Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника

У статті репрезентовано аналіз семантичного інтервалу між вторинною та первинною діями за участю французького герундія як вторинного предиката речення і його українських відповідників. З оперттям на сучасні наукові і методологічні засади простежено функціонування первинного і вторинного предикатів у таксисній площині, зокрема на осях одночасності та різночасності. На матеріалі українського перекладу виявлено випадки, коли французький герундій втрачає зв'язок із семантичним предикативним ядром речення.

Ключові слова: вторинний предикат, первинний предикат, еквівалент, семантичний інтервал, герундій, дієприслівник.

Kovbaniuk M. I. To the Question of French Gerund Functioning (Based on the Novel by M. Levy "Toutes ces choses qu'on ne s'est pas dites" and its Ukrainian Translation). The article deals with the analysis of the semantic interval between the second and main actions involving French gerund as the second predicate and its Ukrainian equivalents. Using scientific and methodological principles, the functioning of the main and second predicates from the standpoint of taxis theory in particular simultaneity and sequence has been overviewed. According to semantic-syntactic theories such sentences are considered to be polypredicated units that foresees the realization of some situations within a non-elementary structure.

The research material includes 309 simple constructions with French gerund. There were determined three main groups of equivalents according to Ukrainian translation: 1) absolute equivalence; 2) partial equivalence; 3) conditional equivalence. Their productivity has been established with the help of the quantitative analyses.

The key aim of the research was to take an overview of semantic interval between the first and the second gerund predicate actions. The main semantic features of French gerund in the function of the second predicate within simultaneity and sequence have been found out. The Ukrainian translation has made it possible to determine cases when French gerund may become more independent of semantic predicate core of the sentence. Such correlation has also proved the fact of the absence of an interval between two situational actions within a non-elementary structure. At the same time, it was possible to say that semantic sequence is an exception according to the simultaneous background. Based on the research material it has been shown that French gerund as the second predicate begins to lose its dependence on the main one, acquires distinctive features, thus the duration of the semantic interval is extended.

Key words: second predicate, main predicate, equivalent, semantic interval, gerund, participle.

Постановка проблеми та обґрунтування актуальності її розгляду. Сучасна лінгвістика апелює розглядати французький герундій як ключовий компонент вторинної предикації, зокрема у межах простого неелементарного чи складного речення (С. Авю, О. Алмуа, М. Ерсланд, Х. Геттрап, Б. Комбетт, М. П'ерар та ін.) [21; 19; 22; 18; 17; 24]. Проте повної реалізації вторинний предикат зазнає за участю суб'єкта та первинного предиката того самого речення, що зумовлює його складнішу семантико-синтаксичну організацію з особливими міжкомпонентними відношеннями. Нині вторинну предикацією витлумачено як семантико-синтаксичну категорію, що виражає додаткові ознаки, а на денотативному рівні співвідноситься з окремою ситуацією [13, 13]. Саме ж речення, у якому зафіксовано кілька предикативних центрів, кваліфікують як поліпредикативне (В. Г. Байрак, О. В. Бондарко, О. В. Кульбабська, О. О. Каминіна, К. Мартіно та ін.) [1; 3; 13; 7; 24]. Поліпредикативна конструкція виникає внаслідок взаємодії щонайменше двох моделей речення, у результаті семантичного сполучення як мінімум двох типових значень з формуванням окремої версії міжпозиційних відношень [6, 256].

Актуальність розвідки мотивована позиціями семантичного синтаксису, що визначає роль та місце вторинного предиката (французького герундія) у реченні та його зв'язок із іншими структурними компонентами (первинним предикатом).

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У сучасному мовознавстві чимала низка праць пов'язана з функціонуванням французького герундія, його частиномовною належністю, загальними принципами розмежування тощо. Серед семантико-синтаксичних функцій герундію приписують функціонування в ролі відокремленого другорядного предиката, відокремленої обставини, предикативної обставини, поширювача, вставної конструкції (С. Авю, О. Алмуа, М. Ерсланд, К. Мартіно та ін.) [19; 21; 22; 24].

На думку В. Гака, первинна функція французького герундія – це репрезентація одночасності, паралелізму первинної та вторинної дій [5, 197]. До категорії часової послідовності відносить герундій і Л. Теньєр, наполягаючи на його здатності позначати супровідну дію щодо первинного предиката [15, 509]. Французький лінгвіст Т. Арнавіель, досліджуючи синтаксичну природу герундія, доходить висновку, що, з одного боку, він регулює відношення між первинною та вторинною діями стосовно суб'єкта

Результати кількісних підрахунків еквівалентності французького герундія на матеріалі художнього твору Марка Леві “*Toutes ces choses qu'on ne s'est pas dites*”

№	Кількісний показник		Еквівалент французького герундія
	Назва групи		
I	АБСОЛЮТНА ЕКВІВАЛЕНТНІСТЬ		
1	212 (68,6%)		Дієприслівник недоконаного виду
2	56 (18,1%)		Дієприслівник доконаного виду
II	ЧАСТКОВА ЕКВІВАЛЕНТНІСТЬ		
3	2 (0,6%)		Дієслово теперішнього часу
4	6 (2%)		Дієслово минулого часу
III	УМОВНА БЕЗЕКВІВАЛЕНТНІСТЬ		
5	20 (6,5%)		Підрядне речення часу
6	2 (0,6%)		Прислівник
7	11(3,6%)		Редукція герундія у перекладі
	Усього:		309 (100%)

речення, а з іншого – контролює ставлення суб'єкта до основного предиката, що підтверджує сильні вербальні характеристики герундія [16, 44–45]. М. Ерланд, звертаючись до проблематики герундія, описує його як засіб розміщення матричного предиката на часовій осі. Проте він вказує і на автономну герундійну ситуацію, супровідну щодо первинної. Таким чином, герундій відображає одночасні відношення між двома діями [22, 87–93].

Формулювання мети і завдань статті. Мета статті полягає в дослідженні семантичного інтервалу між герундієм у функції вторинного предиката і основним предикативним центром речення (суб'єкт + первинний предикат) на тлі української мови. Зазначена мета передбачає розв'язання таких завдань: 1) проаналізувати співвідношення речень з французьким герундієм до їх українських відповідників, встановити еквівалентні та безеквівалентні випадки, здійснити кількісний аналіз; 2) описати семантико-синтаксичний зв'язок «вторинний предикат – первинний предикат» у межах таксисної одночасності й різночасності; 3) простежити протяжність семантичного інтервалу між вторинною герундійною дією та первинним предикатом речення. Матеріалом дослідження слугує роман французького письменника Marc Levy “*Toutes ces choses qu'on ne s'est pas dites*” та його літературно-художній переклад (переклад з французької В. Й. Шовкуна, 2009), що сприяє аналізу українських відповідників та мотивує глибше пізнання й розуміння семантики французького герундія.

Виклад основного матеріалу дослідження. Вивчення семантичного інтервалу між вторинним та первинним предикатом не можливе без звернення до поняття таксису. У сучасному мовознавстві таксис визначають як виражене в поліпредикативних конструкціях поєднання дій (компонентів) поліпредикативного комплексу в єдиному часовому вимірі [4, 98–99]. Йдеться про зв'язок, який виступає в таких основних різновидах відношення: одночасність і неодноразовість (передування і наслідок) [2, 110]. Французький герундій розглядаємо в межах

поняття «залежний таксис», що передбачає семантико-часові відношення між матричною та вторинною (хронологічною) діями [20; 14].

Звернення до кількісного розподілу (див. табл.1) еквівалентів французького герундія підтверджує, що семантика герундія облігаторно реалізується у структурі, ядром якої слугують первинний предикат і суб'єкт (268 одиниць / 86,7 %). Окрім того, французький герундій, залежний від первинного предиката, передає здебільшого семантику одночасності дій (212 одиниць / 68,6 %).

Дані таблиці засвідчують, що найпродуктивнішу групу формують абсолютні еквіваленти (I), де французький герундій співвіднесений із українським дієприслівником недоконаного та доконаного виду (268 одиниць / 86,7 %).

Еквівалентність недоконаного процесу характеризується семантичною тотожністю, позначаючи дію з такими ознаками, як неперервність, необмеженість у часі, немаркованість завершеності, повторюваність, наприклад: франц.: *C'est un 36, Stanley! dit-elle en s'éloignant – Це тридцять шостий розмір, Стенлі! – повторила вона, віддаляючись; Trop tard! souffla Julia en regardant le numéro affiché – Надто пізно! – зітхнула Джулія, дивлячись на номер, який висвітився на дисплеї.*

У французькій та українській мовах відповідно до таксисних відношень недоконаний процес передбачає одночасність реалізації й відсутність інтервалу щодо первинної та вторинної предикативної дії, наприклад: франц.: *Julia manqua trébucher en descendant de l'estrade ... – Джулія мало не сніткнулася, спускаючись із помосту ... → спускаючись (вторинна предикація) – відсутність інтервалу (первинна предикація)*; *Tu as raison, dit Adam en regardant à son tour le ciel – Tu maëti raçiu, – сказав Адам, дивлячись на небо → сказав (первинна предикація) – відсутність інтервалу – дивлячись (вторинна предикація); Chuchota Stanley en se resserrant un verre de vin – Прошепотів Стенлі, підсовуючи до себе склянку з вином → прошепотів (первинна предикація) – відсутність*

інтервалу – підсовуючи (вторинна предикація). Спостерігаємо тотожність тривалості первинної та вторинної дій, а саме дії тривають доти, поки не закінчиться одна з них.

Французький герундій та еквівалентний йому український дієприслівник недоконаного виду у функції вторинного предиката здебільшого вміщують інформацію:

а) про стан суб'єкта, наприклад: франц.: ... *lâcha Julia en retenant sa rage* – ... кинула Джулія, ледве стримуючи гнів; ... *dit Stanley en souriant* – ... запитав, усміхаючись, Стенлі;

б) про рух та переміщення суб'єкта, наприклад: франц.: *En remontant la neuvième avenue, elle envoya de son téléphone portable un message tendre à l'attention d'Adam* – Підіймаючись по Дев'ятій авеню, вона надіслала зі свого мобільного телефона ніжне повідомлення Адамові; *Maugréa-t-elle en grimant l'escalier* – Пробурчала вона, підіймаючись сходами;

в) про зорову, мовленнєву, інтелектуальну активність та діяльність суб'єкта, наприклад: франц.: ... *répondit Anthony Walsh en se regardant dans le miroir accroché au mur* – ... відповів Ентоні Воли, дивлячись у дзеркало, яке висіло на стіні; *Répéta-t-elle en bafouillant* – Повторила вона, заминаючись; ... *dit Anthony Walsh en consultant le tableau d'affichage des départs* – ... сказав Ентоні Воли, уважно вивчаючи табло оголошень;

г) про фізичну діяльність суб'єкта, наприклад: франц.: ... *assura le directeur du magasin en remettant la peluche en place* – ... запевнив її директор крамниці, ставлячи плюшеву видру на місце; ... *dit Julia en ouvrant le réfrigérateur* – ... сказала Джулія, відкриваючи холодильник.

Докоаний процес вважається граничним і динамічним водночас. Він характеризує завершеність дії, її результативність, а також відокремленість від іншої дії. Між первинною та вторинною діями починає функціонувати незначний семантичний інтервал, наприклад: *En présentant ses attestations d'emplois, Julia avait convaincu l'économat de l'université* – Додавши ще деякі довідки про свою працю, Джулія зуміла переконати господарчий відділ університету → додавши довідки (вторинна предикація) – семантичний інтервал між діями – зуміла переконати (первинна предикація); *J'imaginai les rues où elle marchait en partant de chez elle au matin* – Я уявляв собі вулиці, якими вона ходила, вийшовши вранці з дому → уявляв вулиці (первинна предикація) – семантичний інтервал між діями – вийшовши з дому (вторинна предикація); *Julia remercia le concierge en l'embrassant sur la joue* – Джулія подякувала консьєржу, цмокнувши його в щоку → подякувала (первинна предикація) – семантичний інтервал між діями – цмокнувши в щоку (вторинна предикація).

Водночас вторинний предикат доконаного процесу переважно вказує на:

а) рух і переміщення суб'єкта, наприклад: франц.: *Le convoi s'ébranla et quitta la zone aéroportuaire en empruntant l'autoroute 678* – Кортеж рушив і покинув зону аеропорту, виїхавши на автостраду 678; *En sortant de l'hôtel, il s'approcha d'Anthony qui*

attendait toujours devant la voiture – Вийшовши з готелю, він наблизився до Ентоні, який стояв біля автомобіля;

б) фізичну активність та діяльність суб'єкта, наприклад: франц.: *Le concierge interrompit leur conversation en remettant à Anthony un pli qui venait de lui être faxé* – Консьєрж урвав їхню розмову, подавши Ентоні повідомлення, яке щойно надійшло факсом; *Avec le talent que tu as, tu pourrais l'obtenir en photographiant un chien qui pisse sur un réverbère* – З твоїм талантом ти міг би здобути її, сфотографувавши собаку, який мочиться на ліхтарний стовп;

в) мовленнєву, зорову та слухову діяльність суб'єкта, наприклад: франц.: ... *Interrogea la mère de famille en haussant le ton* – ... вигукнула мати родини, підвищивши тон; *J'ai cru comprendre en écoutant ton message que tu n'étais pas au mieux de sa forme* – Прислухавши твоє послання на мобільному, я зрозумів, що ти не в найліпшій формі; ... *demanda le concierge en jetant un regard par-dessus l'épaule d'Adam* – ... запитав консьєрж, кинувши погляд через плече Адама.

Спираючись на функціонування видових форм саме вторинного дієприслівникового предиката, доходимо висновку, що недокоаний процес протиставлений докоаному в тому, що репрезентована в такий спосіб ситуація за участю французького герундія залишається постійною впродовж часового періоду, тоді як докоана ситуація схарактеризована послідовністю відношень, які вирізняють одну від одної й зумовлюють зміни на часовій осі [10, 165].

Друге місце за продуктивністю посідає група умовних безеквівалентів (33 одиниці / 10,7 %), де французький герундій співвідносний із підрядним реченням часу, прислівником, а також зазнає редукції при перекладі українською мовою.

Відповідність українського підрядного речення часу французькому герундію засвідчує одночасність первинної та вторинної дії, а отже, відсутність семантичного інтервалу. Однак дії реалізуються паралельно, на тлі одна одної, наприклад: франц.: *Mais je les ai aperçues en allant ranger son dernier courrier* – Але я побачив їх тоді, коли увійшов туди, щоб покласти там його останнього листа → побачив, коли увійшов; *Stanley lui confia qu'il était passé en bas de chez elle en rentrant de son travail* – Стенлі признався їй, що пройшов повз її будинок, коли повертався з роботи → пройшов повз, коли повертався з роботи; *Nouveau bâillement de Julia qui pressa le pas en passant devant la basilique* – Джулія знову широко позіхнула й прискорила ходу, коли вони проминали собор → позіхнула, прискорила ходу, коли проминали собор.

Співвіднесеність французького герундія з українським прислівником, з одного боку, підтверджує атрибутивний характер вторинного предиката, а з другого – позиціонує первинну та вторинну дію як одночасні у часових межах із абсолютною відсутністю семантичного інтервалу, наприклад: франц.: *Tu bâillais devant un livre quand je suis entrée! Qu'est-ce que tu mens mal!* dit Julia en riant – Ти куняв над книжкою, коли я увійшла! Ти не дуже вмієш бре-

хати! – зі сміхом заперечила йому Джулія → заперечила, сміючись.

Редукцію французького герундія при перекладі насамперед спричинено стильовими особливостями, а також адаптацією тексту для його кращого сприймання та розуміння, наприклад: франц.: *Je vais déjà vous apporter un bouquet de crevettes, l'appétit vient en mangeant* – Я вже наказав подати вам справжній букет із креветок, **апетит приходить під час їжі** (використано вислів-кліше). Опущення французького герундія в українському перекладі спостерігаємо за таких умов: а) домінація первинної дії, вторинна герундійна дія нівелюється, набуває атрибутивного характеру, семантичний інтервал відсутній, наприклад: франц.: *Enchaîna Stanley en ricanant* – Припустив Стенлі з **веселими нотками в голосі**; *Je suis en plein sommeil, j'ai bu quelque chose en rentrant qui ne m'a pas réussi* – Я бачу сон, мабуть, я щось випила **таке, що не пішло мені на користь**; б) зв'язок «вторинний предикат – суб'єкт» поблено за участю безособового звороту у частині «первинний предикат – суб'єкт», наприклад: франц.: *Même en comptant la pièce à l'étage où tu voulais me ranger, il n'y a pas assez de place et plus assez de ces précieuses minutes que nous gâchons comme deux gosses* – **Навіть з урахуванням тих горішніх кімнат, у які ти хотіла мене захвати, тут не досить місця, і ми тут, як діти, лише гайнуємо свої дорожціні хвилини**; в) вторинна дія набуває роз'яснювального, уточнювального характеру, наприклад: франц.: *Elle ôta ses chaussures dans le couloir et redescendit dans sa chambre en empruntant l'escalier de service* – Вона скинула в коридорі пантофлі й спустилась у свою кімнату (використовуючи сходи) **сходами для службового користування**; *Tomas l'avait appelé en quittant l'aéroport pour le prévenir de leur arrivée* – Томас зателефонував йому з аеропорту (покидаючи аеропорт), **щоб повідомити про їхній приїзд**.

Найменш продуктивною є група часткових еквівалентів (8 одиниць / 2,6 %), де французький герундій співвідноситься із українськими дієсловами теперішнього та минулого часу.

Співвіднесеність французького герундія з українським дієсловом теперішнього часу засвідчує відсутність інтервалу між первинною та вторинною предикативними діями, що зводить їх до однорідних, наприклад: франц.: *Tu avoueras que jusqu'à la mise au point de cette invention géniale, il était difficilement concevable de dire à sa fille que l'on est mort, tout en guettant sa réaction (dire i en guettant)* – **Ти не можеш погодитися, що до запровадження нашого гені-**

ального винаходу неможливо було б сказати своїй дочці, що ти вже помер, і **дивитися**, як вона до цього поставиться (сказати і дивитися).

Дієслово минулого часу сприяє розумінню вторинної герундівної дії як такої, що характеризується недовгочасністю, завершеністю та вичерпністю. Така вторинна дія відбувається одночасно з первинною, проте на її тлі виглядає як саме тло, як додаткова дія, зберігаючи риси однорідності, наприклад: франц.: *Julia lui arracha aussitôt l'appareil, l'étouffa dans sa main en faisant signe à son père d'être le plus silencieux possible* – Джулія відразу вихопила її в нього з рук, **затиснула її у своїй руці і зробила знак** батькові, **щоб він тримався якомога тихіше** → вихопила, затиснула, зробила знак; *Il se hissa à bord en levant les yeux au ciel* – Він сів у коляску і **звів очі** до неба → сів, звів очі.

Франкомовний матеріал засвідчив, що вторинна герундійна предикативна дія, репрезентована одночасністю, є супутньою щодо первинної дії. Інакше кажучи, їй притаманний паралелізм дій (в аналізованому романі Марка Леві “Усе, що не було сказано” налічується 212 (68,6%) таких одиниць). Порухення одночасності між первинною та вторинною діями зумовлене позначенням герундієм логічних відношень (у нашому випадку часових) щодо первинного предиката, а також можливістю відбивати хронологічність (послідовність) подій у межах різночасності (в аналізованому романі Марка Леві “*Toutes ces choses qu'on ne s'est pas dites*” налічується 56 (18,1%) таких одиниць).

Висновки та перспективи подальших досліджень у цьому напрямі. Співвіднесеність французького герундія з українськими відповідниками уможливорює твердження про перевагу відсутності семантичного інтервалу між вторинною та первинною діями. Водночас уважаємо, що різночасність французького герундія є винятком на тлі семантико-функційного поля одночасності. Однак функціонування у відтинку семантичної різночасності доводить, що вторинний предикат утрачає залежність від первинної дії, набуває окремих ознак і, таким чином, тривалість інтервалу між первинною та вторинною діями подовжена в межах того самого вивчення. Отже, співвіднесеність та аналіз еквівалентів герундія на тлі української мови сприяє цілісному відображенню зв'язків одночасності й різночасності. Перспективи дослідження вбачаємо у зверненні до проблематики вторинної предикації на матеріалі мов різних груп з метою зіставного аналізу.

ЛІТЕРАТУРА

1. Байрак В. Г. Типология полипредикативных синтаксических связей [Электронный ресурс] / В. Г. Байрак. – 2010. – № 16. – Режим доступа : http://archive.nbuv.gov.ua/portal/natural/vdpu/Movozn/2010_16/article/4.pdf
2. Барчук В. М. Таксис передування/наступності в українській мові / В. М. Барчук // Лінгвістика. – 2011. – № 1 (22). – С. 110–118.
3. Бондарко А. В. Общая характеристика семантики и структуры поля таксиса / А. В. Бондарко // Теория функциональной грамматики: Введение, аспектуальность, временная локализованность, таксис. – М. : УРСС, 2001. – С. 234–242.
4. Бондарко А. В. Грамматическое значение и смысл / А. В. Бондарко. – Л. : Наука, 1978. – 175 с.
5. Золотова Г. А. Коммуникативная грамматика русского языка / Г. А. Золотова, Н. К. Онипенко, М. Ю. Сидорова. – М. : РАН. Институт русского языка им. В. В. Виноградова, Моск. гос. ун-т. им. М. В. Ломоносова, филол. факультет, 1998. – 528 с.

6. Камынина А. А. О полупредикативных конструкциях в простом предложении / А. А. Камынина. – М. : Изд-во. Моск. ун-та, 1983. – 52 с.
7. Ковбанюк М. І. Вторинні предикативні значення дієприслівника / М. І. Ковбанюк // Предикат у структурі речення [колективна монографія] / [за ред. акад. НАПН України В. І. Кононенка]. – К.; Івано-Франківськ ; Варшава : Вид-во. Прикарпатського нац. ун-ту, 2010. – С. 210–230.
8. Ковбанюк М. І. Семантико-синтаксичне функціонування вторинного дієприслівникового предиката у структурі неелементарного речення / М. І. Ковбанюк // W kręgu ukrainoznawstwa i komunikacji międzykulturowej : [зб. наук. праць] – Olsztyn : UWM w Olsztynie, 2012. – С. 1–10.
9. Ковбанюк М. І. Українська мова в контексті французької / М. І. Ковбанюк // Зіставно-типологічні студії українська мова на тлі споріднених мов [колективна монографія] / [за ред. акад. НАПН України В. І. Кононенка]. – К.; Івано-Франківськ ; Варшава : Вид-во. Прикарпатського нац. ун-ту, 2015. – С. 158–180.
10. Кононенко В. І. Предикат у структурі речення / В. І. Кононенко. – К.; Івано-Франківськ ; Варшава : Вид-во. Прикарпатського нац. ун-ту, 2010. – 408 с.
11. Кононенко І. В. Українська та польська мови: контрастивне дослідження : [монографія] / І. В. Кононенко. – Варшава : Вид-во. Варшавського у-ту, 2012. – 804 с.
12. Кульбабська О. В. Вторинна предикація у простому реченні : [монографія] / О. В. Кульбабська. – Чернівці : Чернівецький нац ун-т, 2011. – 672 с.
13. Талаш І. О. Типи часових значень як результат взаємозв'язку таксисних і темпоральних ситуацій у публіцистичних текстах / І. О. Талаш // Мандрівець. – 2009. – № 3. – С. 67–71.
14. Combettes B. Les constructions détachées en français / Bernard Combettes. – Paris : Ophrys, 1998. – 143 p.
15. Gettrup H. Le gérondif, le participe présent et la notion du repère temporel / Harald Gettrup // Revue romane. – 1977. – Num. 12. – Pp. 210–271.
16. Halmøy O. Les formes verbales en –ant et la prédication seconde / Jane-Odile Halmøy // Travaux de linguistique. – 2008. – Num. 57. – Pp. 43–62.
17. Halmøy O. Réflexions préalables à une nouvelle étude du tour: tout+gérondif / Jane-Odile Halmøy // Revue Romane. – 1990. – Num. 25. – Pp. 181–196.
18. Havu E. La prédication seconde en français: essai de mise au point / Eva Havu, Michel Pierrard // Travaux de linguistique. – 2008/2. – Num. 57. – Pp. 7–21.
19. Herslund M. Le participe présent comme co-verbe / Michael Herslund // Langue française. La prédication seconde. – Paris, 2000. – Num. 127. – Pp. 86–94.
20. Kleiber G. Gérondif et relations de cohérence: le cas de la relation de cause / Georges Kleiber // Relations de discours. – Actes du Xve Séminaire de Didactique Universitaire. – 2009. – Pp. 9–24.
21. Martinot C. Prédication principale vs seconde à l'épreuve des faits d'acquisition / Claire Martinot, Jelena Kuvac, Lilian Chur // Prédicats, prédication et structures prédictives. – 2001. – Num. 25. – Pp. 50–81.

ДЖЕРЕЛА ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ

1. Леві М. Усе, що не було сказано : [роман] [перекл. з франц. В. Й. Шовкун] / Марк Леві. – К. : Махаон-Україна, 2009. – 365 с.
2. Levy M. Toutes ces choses qu'on ne s'est pas dites : [roman] / Marc Levy. – Paris : Edition Robert Laffont, 2008. – 345 p.